

Aysel Rasim qızı Abdullayeva⁹⁵
MİFOLOJİ LEKSİKANIN TƏDQIQI

Mif-yunanca “mifos” sözündən götürülüb, mənası əfsanə, nağıl, söz, dastan, rəvayət və s. deməkdir. Mifologiya isə miflər haqqında elmdir. Başqa sözlə, mifologiya müəyyən mifoloji düşüncə sistemini, bu sistemdə ifadə olunan dünya modelini öyrənən elm sahəsidir. Mifologiya bir elm sahəsi kimi XVIII əsrin ortalarında dünya alimlərinin diqqətini cəlb etsə də, XIX əsrdə yaranıb formalaşmışdır. Mif yaradıcılığı bəşəriyyətin mədəni tarixinin ən qədim hadisəsidir. Mifologiya dedikdə çox vaxt ictimai şüurun ilkin forması başa düşülür. Bu ilkin forma çağdaş insana hazır şəkildə deyil, sonradan bərpa olunması bir sistem şəklində gəlib çatmışdır. Çağdaş mifologiya elminin əsas vəzifələrindən biri mifoloji mətnləri bərpa edib onu sistemləşdirməkdən ibarətdir.

Azərbaycan dilində işlənən mifoloji leksik vahidlər tarixi baxımdan dildə mövcud olan ən qədim sözlərdir. Mifin leksikləşməsi mifoloji koqnitiv paradigmanın müvafiq elementinin sözə çevrilməsidir. Bunun nəticəsində də dildə xüsusi leksik sistem – mifoloji leksika yaranıb. Bu leksik terminoloji sistemin əsas elementi mifoleksemdir (və ya mifonim). Mifoleksem yaxud mifonim hər hansı bir mifoloji varlığı, anlayışı və s. ifadə edir. Mifoleksemaların böyük əksəriyyəti, əsasən, insanla bağlı əlamət və keyfiyyətləri ifadə etməklə uydurma məxluq və varlıqların insana uyğunlaşdırılması məzmununu daşıyır. Bu qəbil mifonimlərin əksər hissəsi (qrammatik üsullar vasitəsilə) gender əlaqələrin (kişi – qadın) ifadəçisidir ki, bu da dünya haqqında, yaranış haqqında ilkin təsəvvürlərə əsaslanır. Məhz insana uyğunlaşdırılma nəticəsində mifonimlərin böyük qismi substantivlər və ya substantivləşmiş sifətlərdir. Lakin sonuncular barəsində A. Vejbitskaya belə bir fikir irəli sürür ki, bunlar əslində əlamət bildirən sözlərin substantivləşməsi deyil, əksinə, substantivlərin məzmununun daha da genişlənərək əlamət ifadə edə bilmək qabiliyyəti qazanmasıdır. Mifoloji leksika çox geniş anlayış ifadə edən termindir. Məna genişliyi mifonimlərin başlıca əlamətidir. Mifoleksemaların mənası ifadə etdiyi, formalaşdırdığı anlayışlarla sıx bağlıdır. Mifonimlərdə aid olduqları denotatların (müxtəlif varlıqların) ən xarakterik, mühüm əlamətləri ümumiləşdirilir. Dilimizdə dini-mifoloji görüşləri özündə əks etdirən bir sıra frazeoloji ifadə və birləşmələrə rast gəlinir. Bu qəbil birləşmələrin tədqiqata cəlb edilməsi müasir dövrdə dilçiliyin qarşısında duran ən ümdə vəzifələrdən birinin yerinə yetirilməsi ilə bağlıdır ki, bu da dilçilik və mədəni görüşlərin bir-biri ilə əlaqəsini müəyyən etməkdir. Çünki linqvistik araşdırmalar mədəniyyətin müxtəlif sahələri ilə bağlı olur. Dil, mədəniyyət və milli təfəkkürü birgə tədqiq etdikdə, təbii ki, fəlsəfə, psixologiya, kulturologiya, sosiologiya və s. sahələrdən yan keçmək olmur. Dilin milli xüsusiyyətinə kompleks yanaşmanı biz F.Boasın, U.Vaynrayxın, V.Humboldtun, K.Levistrosanın araşdırmalarında mütəmadi şəkildə müşahidə edə bilirik.

Mifonimiya (mifonimika) – dilçiliyin dini-mifoloji mətnlərin leksikasını öyrənən, araşdıran bölməsidir. Mifonimiya termini, eyni zamanda mifoloji adların – onimlərin özünəməxsus spesifik xüsusiyyətlərini ifadə edir. Tədqiqat obyektinin kateqoriyasından asılı olaraq mifonimiya ənənəvi olaraq aşağıdakı bölmələrə ayrılır: 1) mifoloji antroponimika – mifoloji insan adları; 2) mifoloji toponimika – mifoloji ərazi adları; 3) mifoloji zoonimika – mifoloji heyvanların adları; 4) mifoloji astronimika – mifoloji göy cisimlərinin adları və s. Mifonimiyada xüsusi adlar reallığa və qeyri-reallığa olan münasibətinə görə iki böyük qrupa ayrılır: 1) realonimlər – gerçəklikdə mövcud olmuş varlıq və obyektlərin adları; 2) mifonimlər – uydurma obyekt və varlıqların adları: a) dini-mifoloji terminlər; b) eponimlər – mifik qəhrəmanların adları; 3) mifik predmetlərin (geyim, silah, əşya), mifik heyvanların adları; c) mifoloji heyvanlara verilən adlar və s. Mifonimiyanın tədqiqi tarix, etnoqrafiya, geologiya, mətnşünaslıq, ədəbiyyatşünaslıq, coğrafiya, astronomiya, ölkəşünaslıq, demoqrafiya və s. bir çox sahələrlə sıx bağlıdır. Bu qəbil araşdırmalar silsiləsinə daxil olan mifoloji leksika ilə bağlı tədqiqatların əsas qayəsi dilin linqvokulturoloji mənzərəsini açıqlamaqla bərabər, eyni zamanda dilin keçdiyi tarixi inkişaf yolunu, eyni zamanda dilin lügət tərkibinin alınmalar hesabına necə zənginləşməsinin əsas göstəricisidir. Dəfələrlə qeyd edilib ki, mifoloji görüşlər insanların inancları və sitayiş etdikləri dinin görüşləri, düşüncələri ilə bağlıdır. Təbii ki, xalqın qəbul etdiyi, sitayiş mənbəyi olan dinlər və dini görüşlər dildən yan ötmür və bu və ya fərqli şəkildə dildə yeni ifadə və anlayışların işlədilməsi ilə dilə yeni sözlər gətirir. Mif xalqın mədəniyyətinin əsasını təşkil edir. Bu baxımdan fərqli sahələrlə məşğul olan tədqiqatçılar XIX yüzilliyin əvəllərindən başlayaraq bu sahədəki araşdırmalara xüsusi diqqət yetirməyə başladılar. Mifologiyanın linqvistik araşdırmaları da bu illərdən başlayır. Rus dilinin mifoloji leksikasını linqvokulturoloji aspektdə araşdıran O.B.Abiyakaya son onilliklərdə bu qəbil araşdırmalara mifoloji leksika ilə bağlı olan və alman dilində mifonimlərin semantik, sintaktik və pragmatik xüsusiyyətlərinin araşdırılmasına həsr edilən A.A.Zavyalovanın dissertasiyasını [15, s. 2000], mifoloji personajların müqayisəli təhlilinin metodikasını və nəzəriyyəsini təklif edən L.N.Vinoqradovanın tədqiqatını [16, s. 2001] xüsusilə qeyd edir [6, s. 22]. Azərbaycan dilinin mifoloji leksikasının tədqiqi bu gün dilçiliyimizin qarşısında dayanan ən aktual məsələlərdən biridir. Dilimizin mifoloji leksikasının müqayisəli tədqiqi bir çox leksemaların səciyyəvi xüsusiyyətini dəqiqləşdirməyə, müxtəlif dini-mifoloji mətnlərin leksikasını təsnif etməyə və onların xüsusiyyət və ümumi qanunauyğunluqlarını müəyyən etməyə geniş fürsət yaradır. Bununla yanaşı qeyd etmək lazımdır ki, bu qəbil leksik vahidlərin araşdırılaraq təhlil edilməsi onlarda oğuz və qıpçaq dil qruplarına aid elementlərin də müəyyən edilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan dilinin mifonimiyası uzun bir tarixi inkişaf yolu keçmiş və hal-hazırda özündə müxtəlif türk dilləri plastlarını – oğuz, qıpçaq və müəyyən qədər qədim türk dili elementlərini Türk mifonimikası müxtəlif cəhətlərdən və fərqli səviyyələrdə türkologiyada tədqiq edilib və edilməkdədir. Lakin bu günümüzdə qədər türkoloji dilçilikdə bu sahə ilə bağlı monoqrafik tədqiqatlara çox az rast gəlinir. Azərbaycan dili və digər türk dillərinin

⁹⁵ Bakı Dövlət Universitetinin doktorantı. aysel.nemetli1995@gmail.com

mifonimikasının tədqiqinə ümumi şəkildə leksikologiya ilə bağlı aparılan araşdırmalarda müəyyən semantik modellərin təhlili və izahı [1, s. 12], eyni zamanda tipoloji araşdırmalarda [10] rast gəlinir. Bununla yanaşı, qeyd etmək istərdik ki, mifoloji və dini leksikanın morfoloji quruluşu da az işlənmiş sahələrdən biridir və bu fakt birbaşa türk dillərinin morfoloji quruluşunun yetərinə araşdırılmaması ilə izah edilir [6, s. 18]. Mifoloji toponimləri tədqiq edən E.F.İşberdin qeyd edir ki, mifoloji toponimlərin diferensiallığı denotatdan, ətraf aləmin varlıq və predmetlərindən [4, s. 23], coğrafi obyekt və onların əlamətlərindən və s.-dən asılıdır. Türkologiyada mifonimiya sistemində sözyaradıcılığı məsələsi müxtəlif cəhətlərdən tədqiqat obyektinə olmuşdur [12]. Mifologiyanın leksik-semantik quruluşunun kompleks təhlilini türkoloji dilçilikdə 1958 və 1959-cü illərdə kumik dilinin materialları əsasında Cəfərov və 1963-cü ildə Vəliyevin tədqiqatlarında müşahidə etmək olar. Eyni zamanda digər türk dillərinin materialları əsasında yazılmış 1964-cü ildə Mirtajiyev, 1971-ci ildə Əmirov, 1967-ci ildə İkramov, 1980-ci ildə Xanbikov, 1975-ci ildə Uraksin, 1976-cı ildə Tatarintsev, 1983-cü ildə Quzeyev, 1986-cı ildə Kajibekov, 1966-cı ildə Yuldaşevin tədqiqatları da təqdirəlayiqdir. Bu tədqiqatlarda türk dillərinin mifoloji leksikası fərqli nöqtəyi-nəzərlərdən araşdırılıb. Məsələn, Y.Çunqayev mifoloji leksikanı araşdırarkən türkmən dilini və qədim türk dilini macar dili ilə müqayisə edərək, bu dillərdə mövcud leksik paralelləri tarixi aspektən müqayisəyə cəlb edir [19, s. 18]. 1969-cu ildə X.İ.Suyunçev qeyd edir ki, kumik mifonimik leksemlərinin monqol dilində paralelləri mövcuddur. Bir çox monqol elementləri türk dillərinə o qədər nüfuz edib ki, müasir dövrdə onların müəyyən edilməsi xüsusi tarixi-müqayisəli araşdırma tələb edir [17, s. 13]. Qıpçaq dini-mifoloji onomastikasının areal tədqiqi artıq məlum dil faktlarına fərqli yanaşmanı təmin edir [18, s. 35; 15, s. 47]. Kumik mifologiyasının bir çox onomastik terminləri digər altay və türk dillərinin modellərinə uyğun gəlir [8]. Türkoloji ədəbiyyatda mifoloji məzmunlu cüt sözlərin [5, s. 10] və mifoloji sinonimlərin funksiyaları ilə bağlı araşdırmalara da təsadüf edilir. Məlumdur ki, Azərbaycan dilinin qrammatik və leksik quruluşu, digər türk dillərində olduğu kimi, öz sabitliyi ilə seçilir. M.Ergin qeyd edir ki, türk dillərinin əsas formaları XV əsrin sonlarından bugünümədək, demək olar ki, dəyişməz qalıb [4, s. 14]. Eyni fikri digər tədqiqatçılar da dəstəkləyir. Bu, Azərbaycan dilində mifoloji vahidlərin xronolojişdirilməsində mühüm əhəmiyyətə malikdir. Mifonimlər arasında isim məsələsi türkologiyada kumik, karaim və digər türk dillərinin materialları əsasında da tədqiq edilmişdir [7], [13]. Bir çox araşdırmalarda onomastik semantik isimlər, sifətlər və digər nitq hissələri haqqında fərqli fikir və mülahizələrin irəli sürülməsinə rəğmən, onomastik növbəli isimlərin söz yaradıcılığı prosesi daha geniş şəkildə A.Y.Boziyev tərəfindən araşdırılıb [11]. Qeyd edilən bu tədqiqatlar Azərbaycan dili semasiologiyası üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, isimlər dilin leksik layında ən böyük qismi təşkil etməklə bərabər, eyni zamanda, müxtəlif mifoloji və onomastik frazeoloji ifadələri formalaşdırın əsas komponent kimi çıxış edirlər. 2008-ci ildə işıq üzü görən İ.O.Məmmədovun Azərbaycan dili materialları əsasında işləyib hazırladığı “Etnoqrafik leksika” əsəri dini-mifoloji leksikanın tədqiqində mühüm addımlardan biri türk dillərində mifoloji leksikanın tədqiqi tarixi kimi dəyərləndirilə bilər. Belə ki, bu əsərdə xalqımızın qədim inancları ilə bağlı bir sıra söz və terminlər geniş şəkildə etimoloji baxımdan izahı verilməklə araşdırma obyektinə olmuşdur. “Mənəvi mədəniyyət anlayışının özü də çoxsahəlidir. Buraya mifologiya, adətlər, folklor, etika, estetika, şəxs adlarını da daxil edirlər ki, bu da hər bir xalqın mədəni-tarixi inkişafını əhatə edir. «Bu tipli leksik vahidlər /Azərbaycan dilinin mənəvi mədəniyyət leksikasına aid sözlər nəzərdə tutulur/ içərisində xalqımızın qədim mənəvi dünyasını, mifik və dini görüşlərini, müxtəlif mərasim və adət-ənənələrini özündə əks etdirən və günümüzdə yaşayan « mənəvi mədəniyyət leksikası» adlandırılan tematik qrup da müəyyən yer tutur. Belə sözlər dilin elə spesifik milli qatını təşkil edir ki, onunköməyi ilə xalqın mədəniyyət aləmini açmaq olur” [2, s. 26-27]. 1980-ci ildə N.A.Baskakovun “Модели тюркских этнонимов и их типологическая классификация” məqaləsi də türkologiyada mifoloji leksikanın tədqiqatına öz töhfəsini verən araşdırmalardan biri kimi dəyərləndirilə bilər [9]. 1971-ci ildə Bahəddin Ögel “Türk mifologiyası” adlı iki cildlik kitabı mifonimikanın tədqiqatında ən sanballı araşdırmalardan biridir [3]. 2004-cü ildə Ş.Q.Şabanova “Azərbaycan mifoeikasının onomastik leksikası” adlı dissertasiyasında qeyd edir ki, onomastika fərqli ampulalarda araşdırılmasına baxmayaraq, burada mifoloji leksika xüsusilə diqqəti çəkir. Belə ki, mifoloji leksikanın vahidləri dilin ən qədim elementlərini, leksemlərini təmsil edərək xalqın mifoloji və dini-fəlsəfi görüşlərinin fərqli cəhətlərdən dəyərləndirməyə təhlil etməyə geniş imkanlar açır [20]. Bütün nəzərdən keçirilən elmi araşdırmalar bir daha onu sübut edir ki, türkologiyada türk dillərinin dini-mifoloji leksikası ilə bağlı geniş, çoxplanlı monoqrafik araşdırmalar varsa da, bu məslə yetərinə işıqlandırılmamış və hələ də dilin bu layında izahata ehtiyac olan bir çox problemlər öz həllini tapmamışdır. Azərbaycan dilinin materialları əsasında bu qəbil fundamental araşdırmalar isə demək olar ki, yoxdur. Dilimizdə dini-mifoloji görüşləri özündə əks etdirən bir sıra frazeoloji ifadə və birləşmələrə rast gəlinir. Bu qəbil birləşmələr və ifadələrin araşdırılması ilk öncə, təbii ki, onların komponentlərinin ayrı-ayrılıqda tədqiqat obyektinə olmasını tələb edir, bu da dilçilik və mədəni görüşlərin bir-biri ilə nə dərəcədə əlaqədə olmasını müəyyən etmək deməkdir. Çünki linqvistik araşdırmalar bu və ya digər şəkildə mədəniyyətin müxtəlif sahələri ilə bağlı olur. Dil, mədəniyyət və milli təfəkkürü bir arada tədqiq etdikdə, təbii ki, fəlsəfə, psixologiya, kulturologiya, sosiologiya və s. sahələrdən yan keçmək olmur. Bu sahələrin qovşağında formalaşan dini-mifoloji leksika özündə bir çox gizli məqamları saxlamaqdadır. Azərbaycan dili öz qədimliyinə, mənə və ifadə imkanlarının genişliyinə və lüğət tərkibinin zənginliyinə görə dünya dilləri arasında xüsusi yeri olan milli dillərdən biridir. Azərbaycan dilinin leksikasında ən qədim və vacib tematik sözlərdən olan dini və mifoloji leksik vahidlər bu günədək araşdırma obyektinə olmamış, leksikaya aid əsərlərdə öləri, şəkildə bu məsələyə toxunulmuşdur. Məhz bu səbəbdən də belə bir mövzunun sistemli və dərinədən öyrənilməsi dilçiliyimiz qarşısında duran təxirəsalınmaz vəzifələrdən sayılmalıdır. Bəllidir ki, tarixdə bir çox dinlər olmuşdur və bu gün də həmin dinlərin müəyyən qismi yaşayır, onlara inananlar, sitayiş edənlər vardır. Səbuin, Brəhma, Yəhudi, Zərdüş, Budda, Xristianlıq, İslam, nəhayət, din kimi görünən və özünü təqdim etmək cəhdində olan babilik və bahayilik də mövcuddur. Təbiidir ki, bütün bu dinlərin mahiyyəti,

məzmunu birləşdikləri məfhum və anlayışlar, sözlər və terminlərlə ifadə olunur. Bu leksika, yəni dini leksika dini ədəbiyyatlarda, müqəddəs dini kitablarda intensiv işlənməkdədir. Belə sözlər ayrı-ayrı lüğətlərdə, ensiklopediyalarda, “İslam ensiklopediyası” nda, dinə aid elmi monoqrafiyalarda işlənərək cəmləşmişdir. Bir həqiqət vardır ki, Azərbaycanda — Odlar yurdunda bu günə qədər bir çox dinlər olubsa da, burada hal-hazırda islam dini daha aparıcıdır, sonuncudur. Təbii ki, dini sözlərin çoxu ərəb dili mənşəlidir. Yeri gəlmişkən, Abdulla Əl-Fəqir, Müqəddəs Payızov, Zakir Qasımovun tərtib etdikləri “Azərbaycan dilində işlənən ərəb sözlərinin lüğəti” ni nümunə götürə bilərik. Sovet dövründə yetmiş ildən artıq müddətdə dilimizə qarşı qadağalar, təqiblər olmuş, öz milli adət-ənənələrimizi sərbəst, azad şəkildə yaşadıb, inkişaf etdirə bilməmişik, dinə aid söz və terminləri klassiklərin əsərlərinin sonunda qısa lüğətlərdə görüb oxumuşuq. N.Seyidəliyevin, “Dini terminlər lüğəti” nə ön söz yazan Azərbaycan dilində işlənən ərəb sözlərinin lüğəti. Bakı: Azərbaycan, 2003, s. 84 10 S.Həsənli çox doğru olaraq yazır: “Dini ədəbiyyatın nəşri bərdəfəlik qadağan edilməklə yanaşı, həmin ədəbiyyatın hər hansı bir nümunəsinin xaricdən gətirilməsi və yayılması yasaqlanmışdı. Bununla belə, xalqımız öz əqidəsi və inamı ilə bağlı düşüncələrini, fikirlərini ayrı-ayrı sözlərdə və ifadələrdə yaşada bilməmişdir”. Lakin bu gün dilimizin leksikasında kifayət qədər dini leksik vahidlər vardır və bu vahidlərin yenidən araşdırılması tədqiq olunması dilçiliyin qarşısında duran mühüm vəzifələrdən biri ola bilər.

Türk dillərində mifoloji leksikanın tədqiqi tarixini araşdırılması türkologiya sahəsində mif və mifonim anlayışlarının fərqli türkoloqlar tərəfindən aldığı elmi qiyməti bir arada izləmək şansı qazanır və bu sahədə ortaq və fərqli düşüncələri müqayisəli şəkildə təhlil etməyə şərait yaranır. Məqalədə haqqında söhbət açılan bir sıra fundamental elmi əsərlər, eləcə də bu kiçik araşdırmanın nəticələri və təqdim edilən materiallar bu qəbil araşdırmalar üçün dəyərli mənbə ola bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Dəmirçizadə Ə. M. Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi I hissə. Bakı: Maarif, 1979, 267 s.
2. Məmmədov O.İ. Azərbaycan dilinin etnoqrafik leksikası, Bakı: Elm, 2008, 291 s.
3. Bahaəddin Ögel. Türk mifologiyası. 2 cildə, 1 c., Ankara: Türk Tarih Kurumu Basimleri, 1971, 496 s.
4. Ergin M. Dede Korkut kitabı. Ankara. 1963, 124 s. Qarayeva A.V. 26
5. Nətiropulu V. Kelime Grupları ve Kuralları. Ankara, 1994. №65. s.10-16 6. Абыякая О. В. Мифологическая лексика русского языка в лингвокультурологическом аспекте и принципы ее лексикографического описания, дис. канд.филол.н., Санкт-Петербург, 2004, 195 с.
7. Арсланов Л.Ш. Язык карагай-ногайцев Астраханской области. Набережные Челны: КГПИ,1992, 160 с.
8. Базилихан Б. Краткая сравнительно-историческая грамматика монгольского и казахского языков: Автореф. ...дис. канд. филол. наук. Алма-Ата, 1974, 20 с.
9. Баскаков Н.А. Модели тюркских этнонимов и их типологическая классификация // Ономастика Востока. М.: Наука, 1980, с.12-22.
10. Бертагаев Т.А. Сочетания слов и современная терминология. М.: 1971. № 3, 176 с.
11. Бозиев А.Ю. Словообразование имен существительных, прилагательных и наречий в карачаево-балкарском языке, Нальчик : Кабард.-Балкар. кн. изд-во, 1965, 88 с.
12. Гузев Ж.М. О структурно-семантически близких словах в карачаево-балкарском языке // Региональное кавказоведение и тюркология: традиции и современность. Карачаевск: 1998, с.66-67.
13. Дмитриев Н. К. Грамматика башкирского языка. М.-Л.: 1940, 421 с.
14. Ишбердин Э.Ф. Историческое развитие лексики башкирского языка. АН СССР, Башк. фил., Ин-т истории, яз. и лит. М.: Наука, 1986, 151 с.
15. Рассадин И. В. Хозяйство, быт и культура тофаларов : Автореф. дис. на соиск. учен. степ. к.ист.н., Улан-Удэ: 2000, 36 с.
16. Султанмуратов А. М. Способы выражения аспектуальных значений глагола в кумыкском языке : (монография), Махачкала : ГОУ ВПО ДГУ, 2010, 160 с.
17. Суюнчев Х.И. Карачаево-балкарские и монгольские лексические параллели. Черкесск : Ставроп. кн. изд-во. Карачаев.-Черкес. отд-ние, 1977. 174 с.
18. Чеченов И.М. Древности Кабардино-Балкарии : (Материалы к археол. карте). Нальчик : Эльбрус, 1969, 152 с.
19. Чунгаев Я. О связях туркменского и древнетюркского языков с венгерским /Под ред. К. Бабаева. Ашхабад : Ылым, 1985, 84 с.
20. Шабанова Ш. Г. Ономастическая лексика азербайджанской мифо-эпикки : Автореф. Дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук, Махачкала: 2004, 22

Keywords: myth, mythology, mythological lexicon, mythonym, mythonymy

Ключевые слова: миф, мифология, мифоло-религиозная лексика, мифоним, мифонимика.

RESEARCH OF MYTHOLOGICAL VOCABULARY

Summary

The article explains the terms myth and mythology, as well as pays special attention to the study of mythological lexicon and its classification. A special place is given to the study of mythological lexicon and of Turkic mythology. The investigation of the history of the study of mythological lexicon in the Turkic languages gives a chance to follow the scientific value of the concepts of myth and mythonym in the field of Turkology by different Turkologists, and provides comparative analysis of common and different ideas in this field. A number of fundamental scientific works discussed in the article, as well as the results of this small research and the materials presented can be valuable sources for such research.

ИССЛЕДОВАНИЕ МИФОЛОГИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКИ

РЕЗЮМЕ

В статье разъясняются термины миф и мифология, а также уделяется особое внимание изучению мифологической лексики и ее классификации. Особое место отводится изучению мифологической лексики и изучению тюркской мифологии. Изучение истории изучения мифологической лексики в тюркских языках дает возможность проследить научную ценность понятий мифа и мифонима в области тюркологии у разных тюркологов, а также сопоставить общие и разные представления в этой области. Ряд фундаментальных научных работ, рассмотренных в статье, а также результаты этого небольшого исследования и представленные материалы могут стать ценным источником для такого исследования.

Rəyçi: akad. Nizami Qulu oğlu Cəfərov